SKLEPI

SKLEP KOMISIJE (EU) 2019/1037

z dne 23. maja 2016

o ukrepih SA.32184 – 2013/C (ex 2013/NN) in SA.32669 – 2013/C (ex 2013/NN), ki ju je Danska izvedla za obrate za soproizvodnjo toplote in električne energije in dobavitelja električne energije ter ki vplivata na izravnalni trg

(notificirano pod dokumentarno številko C(2016) 3003)

(Besedilo v danskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenima določbama ([1]), in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

(1) Komisija je 29. januarja 2011 prejela e-sporočilo s pritožbo družbe Smørum Kraftvarme, ki je izrazila pomisleke glede domnevne nezakonite državne pomoči, dodeljene družbi DONG Energy. Ta pritožba je bila evidentirana pod zadevo št. SA.32184.

(2) Komisija je z dopisom z dne 23. februarja 2011 prejela pritožbo danskega združenja za izravnalno energijo (Brancheforeningen for Regulerkraft I Danmark, v nadaljnjem besedilu: združenje BRD), ki je izrazilo pomisleke o domnevno nezakoniti državni pomoči, dodeljeni decentraliziranim obratom za soproizvodnjo toplote in električne energije (v nadaljnjem besedilu: decentralizirani obrati za SPTE) ter družbi DONG Energy. Ta pritožba je bila evidentirana pod zadevo št. SA.32669.

(3) Komisija je po nadaljnji korespondenci in presoji zadev, ki sta jih izpostavila pritožnika, z dopisom z dne 5. junija 2013 Dansko obvestila o odločitvi, da v zvezi z nekaterimi trditvami iz obeh pritožb začne postopek iz člena 108(2) Pogodbe (v nadaljnjem besedilu: sklep o začetku postopka).

(4) Danska je pripombe predložila 8. julija 2013.

(5) Sklep Komisije o začetku postopka je bil 8. avgusta 2013 objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* ([2]). Komisija je zainteresirane strani pozvala k predložitvi pripomb.

([1]) UL C 230, 8.8.2013, str. 23.
([2]) Glej sprotno opombo 1.

(6) Komisija je pripombe združenja BRD prejela 5. septembra 2013 in 10. marca 2014, pripombe družbe DONG Energy pa 9. septembra 2013. Od družbe Smørum Kraftvarme ni prejela nobenih pripomb. Komisija je pripombe posredovala Danski in ji dala možnost, da nanje odgovori. Danska je pripombe na pripombe tretjih oseb poslala 17. marca 2014 in 9. decembra 2014.

(7) Danska je predložila tudi odgovore na dodatna vprašanja Komisije, in sicer 5. februarja 2015, 10. junija 2015 in 7. decembra 2015.

2. **PODROBEN OPIS UKREPOV**

2.1 **Ozadje**

2.1.1 *Danski operater prenosnega sistema električne energije, družba Energinet.dk*

(8) Operater prenosnega sistema na Danskem je družba Energinet.dk. Ta mora v skladu z zakonom o družbi Energinet.dk zagotavljati dejavnosti obratovanja omrežja in prenosa električne energije ter med drugim delovati kot neodvisni operater prenosnega sistema. Odgovorna je za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe, pri izpolnjevanju te naloge pa mora vzdrževati tehnično kakovost in ravnovesje znotraj povezanega sistema oskrbe z električno energijo ter zagotavljati zadostno proizvodno zmogljivost v sistemu.

(9) Družba Energinet.dk je v skladu z zakonom o družbi Energinet.dk organizirana kot neodvisno javno podjetje. Organizirana je kot ločen pravni subjekt, ki ga upravlja nadzorni svet. Danski minister za podnebje, energijo in gradbeništvo imenuje osem od enajstih članov nadzornega sveta, vključno s predsednikom. Minister se z nadzornim svetom sestane vsako četrtletje, lahko pa skliče dodatne priložnostne sestanke. Člani nadzornega sveta morajo imenovati kvalificiran izvršni odbor, ki upravlja vsakodnevno poslovanje družbe Energinet.dk. Družba Energinet.dk nadzoruje svoja sredstva za naložbe in poslovanje.

2.1.2 *Danski trg z električno energijo in trg pomožnih storitev*

(10) Na trgih z električno energijo lahko udeleženci na trgu z energijo prosto trgujejo vnaprej, tj. preden je treba električno energijo ustvariti ali porabiti (v realnem času). Izraz „za dan vnaprej“ se nanaša na trg, na katerem se z električno energijo trguje en dan pred časom, ko je treba električno energijo, s katero se je trgovalo, dobaviti ali porabiti. Izraz „znotraj dne“ se nanaša na trg, na katerem se z električno energijo trguje največ en dan in najmanj eno uro pred časom, ko je treba električno energijo, s katero se je trgovalo, dobaviti ali porabiti. Ob koncu trgovanja znotraj dneva, kar se imenuje „zaprtje trgovanja“ (na Danskem je to eno uro pred realnim časom), operater prenosnega sistema prevzame nadzor nad trgom, da zagotovi, da sta ponudba in povpraševanje na trgu z električno energijo uravnotežena ter da je ohranjena stabilnost sistema. Na Danskem se ta časovni okvir po zaprtju trgovanja imenuje izravnalni trg.

(11) Operaterji prenosnega sistema za pomoč pri uravnoteženju sistema na izravnalnem trgu kupijo pomožne storitve. Na Danskem družba Energinet.dk te storitve kupi vnaprej na podlagi individualno sklenjenih pogodb, na t. i. trgu z rezervno energijo pa v okviru dražb. Kupi tudi pomožne storitve na izravnalnem trgu.

(12) Družba Energinet.dk na trgu z rezervno energijo sklepa pogodbe za rezervno energijo, v katerih so določena plačila za operaterje v zameno za njihovo razpoložljivost za dobavo energije, kadar se to od njih zahteva. Operaterji, ki so pogodbene stranke navedenih pogodb, morajo tudi dajati ponudbe na izravnalnem trgu.

(13) Družba Energinet.dk lahko na izravnalnem trgu k povečanju ali zmanjšanju proizvodnje električne energije pozove operaterje, ki so že podpisali pogodbe za rezervno energijo, in druge udeležence, ki prostovoljno predložijo ponudbe.

(14) Omrežje za prenos električne energije na Danskem je razdeljeno na dve območji: zahodni del Danske (v nadaljnjem besedilu: območje DK1) in vzhodni del Danske (v nadaljnjem besedilu: območje DK2). Prenosno omrežje na območju DK1 je povezano s prenosnimi omrežji v Nemčiji, na Norveškem in Švedskem. Prenosno omrežje na območju DK2 je povezano s prenosnimi omrežji v Nemčiji in na Švedskem. Prenosna povezava med območjema DK1 in DK2 je bila prvič vzpostavljena leta 2010 s prenosno povezavo Great Belt z močjo 600 MW.

2.1.3 *Pogodba za rezervno energijo med družbama Energinet.dk in DONG Energy*

(15) Družba Energinet.dk je 21. decembra 2010 z družbo DONG Energy podpisala petletno pogodbo za pomožne storitve, ki naj bi jih družba DONG Energy zagotavljala na območju DK2. Pogodba je bila sklenjena za obdobje od januarja 2011 do konca leta 2015 ter je zajemala 300 MW hitrih rezerv (ki jih je treba na zahtevo družbe Energinet.dk zagotoviti v roku 15 minut) in 375 MW počasnih rezerv (zagotoviti jih je treba v roku najmanj dveh ur), ki naj bi jih zagotovili elektrarni družbe DONG Energy Kyndby in Masnedø.

(16) Pogodba je vključevala elemente fiksnih stroškov za zagotavljanje, da so storitve družbi Energinet.dk na voljo za uporabo na izravnalnem trgu, pa tudi plačila za vse dejansko zahtevane in zagotovljene storitve. Najvišja letna cena, ki bi se lahko izplačala DONG Energy, je bila 191 milijonov DKK, kar je enako 955 milijonov DKK (približno 128 milijonov EUR) za petletno trajanje pogodbe.

(17) Pogodba je bila nato 8. februarja 2013 spremenjena, da bi se družbi DONG Energy zagotovilo nadomestilo za spremembo davkov na dušikov oksid (NOx) na Danskem, zaradi katere so se zvišali njeni stroški zagotavljanja pogodbenih storitev. Na podlagi davka v času izvedbe spremembe se je element fiksnega plačila v pogodbi zvišal za 827 000 DKK letno za obdobje od 1. januarja 2013 do 31. decembra 2015. To je pomenilo dodatne stroške za družbo Energinet.dk v višini približno 332 000 EUR.

2.1.4 *Rezervacija zmogljivosti prenosne povezave Great Belt za pomožne storitve*

(18) 600-megavatna zmogljivost prenosne povezave Great Belt za prenos električne energije se je lahko v celoti ali delno dodelila za komercialno trgovanje z električno energijo med območjema DK1 in DK2 ali pa rezervirala, da se je družbi Energinet.dk omogočil prenos električne energije, ki so jo zagotovili ponudniki pomožnih storitev, med območjema DK1 in DK2.

(19) Družba Energinet.dk je pred sklenitvijo pogodbe z družbo DONG Energy izračunala, da njena skupna potreba po pogodbeno zagotovljeni rezervni energiji znaša 600 MW na območju DK1 in 600 MW na območju DK2. Pred izgradnjo prenosne povezave Great Belt je morala družba Energinet.dk lokalno skleniti pogodbe za rezervno energijo za 600 MW rezervne zmogljivosti na vsakem od območij DK1 in DK2.

(20) Izgradnja prenosne zmogljivosti je bila delno gospodarsko utemeljena s tem, da bi se lahko pogodbena rezervna zmogljivost po začetku delovanja delila med območjema DK1 in DK2, s čimer bi se zmanjšala skupna količina rezervne električne energije, ki jo je morala kupiti družba Energinet.dk. Energitilsynet (danski regulativni organ za energijo) je julija 2010 odobril shemo, ki družbi Energinet.dk omogoča rezervacijo zmogljivosti na prenosni povezavi Great Belt za prenos rezervnih pogodbenih storitev z območja DK2 (kjer je bila z družbo DONG Energy sklenjena pogodba za zagotavljanje pomožnih storitev) na območje DK1. Zato je lahko družba Energinet.dk količino rezervnih pogodbenih storitev, potrebnih na območju DK1, s 600 MW zmanjšala na 300 MW.

(21) Na splošno se električna energija prek prenosne povezave Great Belt pretaka iz regije z nižjo ceno v regijo z višjo ceno. Na podlagi sheme, ki jo je odobril organ Energitilsynet:

(a) kadar je ob zaključku trgovanja za dan vnaprej kazalo, da bo pretok električne energije z območja DK2 na območje DK1 manjši od 300 MW, se je 300 MW zmogljivosti „rezerviralo“ za pretoke z območja DK2 na območje DK1 ter ni bilo na voljo udeležencem na trgu za trgovanje znotraj dneva;

(b) kadar je ob zaključku trgovanja za dan vnaprej kazalo, da bo pretok električne energije z območja DK2 na območje DK1 večji od 300 MW, se je vsa preostala zmogljivost rezervirala za pretoke z območja DK2 na območje DK1.

(22) Organ Energitilsynet se je 30. oktobra 2012 odločil, da s 1. januarjem 2013 ukine shemo za rezervno zmogljivost, opisano v uvodnih izjavah 20 in 21.

2.1.5 *Državna pomoč za soproizvodnjo toplote in električne energije na Danskem (ukrep N 602/2004)*

(23) Komisija je 9. novembra 2005 odobrila šest ukrepov državne pomoči na Danskem v zvezi s podporo proizvodnji energije iz vetrnih elektrarn, proizvodnji energije iz obnovljivih virov razen energije iz vetrnih elektrarn in proizvodnji energije v obratih za soproizvodnjo toplote in električne energije (v nadaljnjem besedilu: obrati za SPTE) ter jih razglasila za združljive z notranjim trgom v skladu s členom 107(3)(c) Pogodbe. Ta odločitev je bila evidentirana pod referenčno številko N 602/2004 (COM(2005) 3910, v nadaljnjem besedilu: Odločba N 602/2004).

(24) Navedene ukrepe je mogoče povzeti, kot sledi:

(a) zelo majhni obrati za SPTE (< 5 MW): ohranitev pravice do prejemanja fiksne cene (tristopenjska tarifa) z možnostjo prehoda na osnovni znesek (doplačilo k ceni);

(b) mali obrati za SPTE (< 10 MW): prehodno obdobje do konca leta 2006, v katerem lahko še naprej prejemajo fiksno ceno (tristopenjska tarifa), nato pa obveznost prehoda na osnovni znesek;

(c) veliki obrati za SPTE (vsaj 10 MW): prehodno obdobje do konca leta 2004, v katerem lahko še naprej prejemajo fiksno ceno (tristopenjska tarifa), nato pa obveznost prehoda na osnovni znesek.

(25) Danska je potrdila, da so bili vsi obrati za SPTE, ki so imeli korist od priglašenih shem, zelo učinkoviti in so predložili izračun dodatnih stroškov za podprto obliko energije, ki so se šteli za razumne. V skladu z navedenimi izračuni bi se s podporo krilo največ 87 % dodatnih stroškov (za decentralizirane obrate za SPTE). Predloženi so bili tudi izračuni, v skladu s katerimi podpora ne bi presegla amortizacije skupaj s primernim donosom kapitala.

(26) Pomoč je bila nato odobrena na podlagi smernic o okoljski pomoči iz leta 2001 ([3]), zlasti oddelka E.3.3.1. Komisija je zlasti menila, da bi se lahko nadomestila le razlika med proizvodnimi stroški zadevne okolju prijazne energije in tržno ceno konvencionalne oblike zadevne energije. Na podlagi predloženih informacij je v Odločbi N 602/2004 ugotovila, da upravičenci ne bi prejeli prekomernega nadomestila.

2.2 **Domnevna pomoč**

(27) Glavni trditvi pritožnikov sta bili:

(a) zaradi spremembe pravil o naročanju rezervne zmogljivosti na Danskem, v skladu s katero se dražba ni več izvajala na trgu z rezervno energijo za mesec vnaprej, ampak na trgu z rezervno energijo za dan vnaprej, so decentralizirani obrati za SPTE z obstoječimi ureditvami državne pomoči (odobrenimi na podlagi Odločbe N 602/2004) prejeli prekomerno nadomestilo. Sprememba je pomenila, da so imeli decentralizirani obrati za SPTE od februarja 2007 dostop do dodatnega vira prihodkov, ki ob prvotni odobritvi državne pomoči ni bil predviden. Decentralizirani obrati za SPTE lahko namreč en dan pred dobavo točno napovejo zmogljivost, ki jo bodo imeli na voljo za zagotavljanje rezervnih storitev. Zato bi lahko decentralizirani obrati za SPTE po uvedbi te spremembe glede dražbe na trgu z rezervno energijo sodelovali na trgu v veliko večjem obsegu, kot je bilo mogoče, ko je naročanje na trgu z rezervno energijo potekalo za mesec vnaprej. Združenje BRD je trdilo, da je to vodilo v prekomerno nadomestilo za decentralizirane obrate za SPTE;

(b) družba DONG Energy je domnevno prejela državno pomoč na podlagi petletne pogodbe za pomožne storitve, ki jo je leta 2010 sklenila z družbo Energinet.dk. Za pogodbo ni bil objavljen razpis in verjetno tudi ni bila sklenjena pod tržnimi pogoji, zato je družbi DONG Energy zagotovila prednost. Z rezervacijo zmogljivosti znotraj dneva za prenos rezervne energije z območja DK2 na območje DK1 prek prenosne povezave Great Belt naj bi bila družbi DONG Energy dodeljena prednost. Pritožnik je trdil, da je družba Energinet.dk danski operater v 100-odstotni državni lasti in pod nadzorom države, zato je mogoče njena dejanja pripisati državi.

2.3 **Odločitev Komisije o začetku formalne preiskave**

(28) Komisija je v sklepu o začetku postopka ugotovila, da na podlagi informacij in izračunov, ki jih je predložila Danska in ki so vključevali prihodke decentraliziranih obratov za SPTE od prodaje pomožnih storitev, decentralizirani obrati za SPTE niso prejeli prekomernega nadomestila za svoje naložbe v zmogljivost za soproizvodnjo toplote in električne energije, pomoč decentraliziranim obratom za SPTE, odobrena na podlagi Odločbe N 602/2004, pa je ostala združljiva. Ta vidik pritožb zato ni bil del formalnega postopka preiskave.

(29) Vendar je Komisija v sklepu o začetku postopka izrazila pomisleke glede tega, da je bila pomoč morda dodeljena družbi DONG Energy, vključno s pomisleki glede morebitne združljivosti take pomoči z notranjim trgom. Kar zadeva obstoj in združljivost državne pomoči, je bila preiskava Komisije omejena na naslednja vprašanja:

(a) ali je mogoče dejanja družbe Energinet.dk v zvezi s podpisom pogodbe za pomožne storitve z družbo DONG Energy pripisati Danski;

([3]) UL C 37, 3.2.2001, str. 3.

(b) ali je bila s pogodbo za pomožne storitve, sklenjeno med družbama Energinet.dk in DONG Energy, slednji dodeljena prednost;

(c) če je šlo za državno pomoč, ali je bila ta združljiva.

3. PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANI

3.1 Pripombe združenja BRD

(30) Združenje BRD je opozorilo, da v danski zakonodaji družbi Energinet.dk niso zagotovljene smernice v zvezi z naročanjem rezervne energije. Vendar je trdilo, da mora splošne operativne načrte družbe Energinet.dk v skladu z zakonodajo spremljati in odobriti danska agencija za energijo (DEA), zato se lahko šteje, da je pogodbo z družbo DONG Energy odobrila danska agencija za energijo.

(31) Združenje BRD je trdilo tudi, da na vmešavanje drugih organov v postopek odločanja družbe Energinet.dk kažejo naslednja dejstva:

(a) družba Energinet.dk je leta 2006 javno napovedala, da namerava vzpostaviti konkurenčen trg na območju DK2, vendar ta načrt ni bil izveden;

(b) pogodba med družbama DONG Energy in Energinet.dk je vsebovala določbe za zaščito finančnega položaja družbe DONG Energy pred poznejšimi spremembami pogodbe, ki bi jih uvedla danska agencija za energijo.

(32) Združenje BRD je podalo naslednje trditve, v skladu s katerimi je družba Energinet.dk na podlagi pogodbe družbi DONG Energy plačala višjo ceno od tržne:

(a) minister za podnebje in energijo je v parlamentarnem vprašanju aprila 2011 navedel, da je povprečna cena, ki se je družbi DONG Energy plačala za 675 MW rezervne zmogljivosti, znašala 22 716 DKK/MW/mesec, medtem ko je bila povprečna cena rezervne energije za kratkoročno dobavo na območju DK1 8 850 DKK/MW/mesec;

(b) povprečna cena je bila dejansko višja, kot je minister navedel v odgovoru, ker se pri izračunu ni upoštevalo, da je bilo 75 MW od 675 MW pogodbene zmogljivosti eno leto izvzetih iz obveznosti dobave zaradi zahteve glede vzdrževanja. V petih letih je bilo torej dejansko kupljenih le 660 MW;

(c) če družba DONG Energy ni mogla ali želela dobaviti pogodbene zmogljivosti, ko je bila k temu pozvana, je morala družba Energinet.dk zmogljivosti pridobiti iz drugih virov. Kazni za nedobavo, določene v pogodbi, morda niso zadoščale za kritje dodatnih stroškov, ki jih je imela družba Energinet.dk, ko je morala pridobiti nadomestno zmogljivost;

(d) na podlagi stroškov vzpostavitve rezerv na območju DK1 bi bilo mogoče 300 MW hitrih rezerv na območje DK2 dostaviti z novo opremo za 750 milijonov DKK ali prenosom opreme z območja DK1 za 450 milijonov DKK, pri čemer sta obe možnosti cenejši od skupno 920 milijonov DKK, kolikor bi se glede na navedbe ministra v odgovoru na parlamentarno vprašanje aprila 2011 družbi DONG Energy plačalo na podlagi petletne pogodbe;

(e) vsaj nekaj rezervne zmogljivosti, potrebne na območju DK2, bi moralo biti pridobljene na območju DK1 (izkoriščanje možnosti delitve rezerve prek prenosne povezave Great Belt z območja DK2 na območje DK1). Združenje BRD je trdilo, da je bila pogodba z družbo DONG Energy povezana z rezervacijo zmogljivosti prenosne povezave Great Belt, da bi se prenosi pomožnih storitev omogočili le z območja DK2 na območje DK1. Načrti za rezervacijo te zmogljivosti so bili del prvotne vloge za izgradnjo prenosne povezave Great Belt (ki jo je minister za promet in energijo odobril leta 2007);

(f) združenje BRD je pojasnilo, da bi pogodba z družbo DONG Energy ostala veljavna do leta 2015, čeprav je organ Energitilsynet s 1. januarjem 2013 ukinil shemo za rezervacijo zmogljivosti prenosne povezave Great Belt.

(33) Združenje BRD je navedlo tudi, da se ne strinja s sklepom Komisije v sklepu o začetku postopka, da je pomoč decentraliziranim obratom za SPTE združljiva z notranjim trgom, in ponovilo svoje mnenje, da decentralizirani obrati za SPTE prejemajo prekomerno nadomestilo.

3.2 **Pripombe družbe DONG Energy**

(34) Družba DONG Energy je trdila, da je nadomestilo, ki ga prejema na podlagi petletne pogodbe za pomožne storitve na območju DK2, običajna tržna cena, v kateri so upoštevani njeni stroški zagotavljanja pogodbenih storitev, vključno z razumno donosnostjo lastniškega kapitala.

(35) Družba DONG Energy je predložila informacije o cenah, plačanih za pomožne storitve v Združenem kraljestvu in na Irskem, pri čemer je trdila, da so te precej višje od 313 000 DKK/MW, kolikor je družba DONG Energy navedla, da je letna cena za leto 2013, ki naj bi jo prejela na podlagi petletne pogodbe.

(36) Družba DONG Energy je trdila tudi, da je 313 000 DKK/MW, ki ji jih je bilo leta 2013 plačanih na podlagi veljavne pogodbe, manj, kot je družba Energinet.dk v preteklosti plačevala za pomožne storitve na območju DK1. Da bi to dokazala, je predložila informacije o cenah rezervne energije na območju DK1 v letu 2007. Trdila je, da je rezervna energija za območje DK1 leta 2007 stala 324 000 DKK/MW/leto (leta 2013 so se cene zvišale za 2 %/leto – po podatkih danskega statističnega urada je na Danskem letna neto inflacija v obdobju 2007–2013 v povprečju znašala 2,2 %).

4. **PRIPOMBE DANSKE**

(37) Danska je trdila, da dejanj družbe Energinet.dk ni mogoče pripisati državi, ker:

(a) je družba Energinet.dk neodvisno javno podjetje, odgovorno za zanesljivost oskrbe, vključno z ohranjanjem ravnovesja v sistemu in zagotavljanjem, da je v sistemu dovolj proizvodne zmogljivosti;

(b) v zakonodaji ni določenih zahtev v zvezi s podpisom pogodb, za katere se družba Energinet.dk odloči, da jih bo sklenila za izvajanje svojih obveznosti, ali vsebino takih pogodb. Družba Energinet.dk lahko te pogodbe podpiše brez odobritve ministra za podnebje, energijo in gradbeništvo, poleg tega ji ministra ni treba obvestiti o sklenitvi navedenih pogodb. Pogajalskih sestankov med družbama Energinet.dk in DONG Energy pred podpisom pogodbe se ni udeležil noben predstavnik ministrstva, ministrstvo pa tudi ni sodelovalo pri vzpostavitvi okvira za razprave, vključno z določitvijo cene. Družba Energinet.dk ministra ni obvestila o vsebini pogajanj niti mu niso bili v odobritev ali za predložitev pripomb zagotovljeni končni pogodbeni pogoji;

(c) minister lahko odloča o katerem koli vidiku delovanja družbe Energinet.dk. Vendar ni tega pooblastila nikoli uporabil v zvezi s konkretnimi pogodbami za rezervno energijo, ki jih je sklenila družba Energinet.dk, vključno s pogodbo z družbo DONG Energy;

(d) družba Energinet.dk ni danske države vključila na noben drug način niti ni od države prejela navodil v zvezi s sklenitvijo pogodbe z družbo DONG Energy.

(38) Danska je trdila, da s pogodbo med družbama Energinet.dk in DONG Energy slednji ni bila dodeljena prednost, ki bi jo bilo mogoče opredeliti kot pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe, in posredovala pripombe družbe Energinet.dk glede tega vidika preiskave, v katerih je bilo navedeno:

(a) družba Energinet.dk mora imeti v skladu s sporazumom o obratovanju nordijskega sistema na vsakem od območij (DK1 in DK2) na voljo zadostne rezerve za kritje zmogljivosti, ki bi bila potrebna v primeru okvare največjega obrata na območju. Edini operater, ki je lahko dobavil zadostno rezervno zmogljivost (600 MW) na območju DK2, je bila družba DONG Energy. Vsi drugi morebitni ponudniki skupaj ne bi mogli zagotoviti zadostne rezervne zmogljivosti, da ne bi bilo treba podpisati pogodbe z družbo DONG Energy;

(b) ker je bila večina plačil družbi DONG Energy za dobavo rezerv povezana s stroški ohranjanja naprav v stanju pripravljenosti, bi bili skupni stroški rezervnih storitev družbe DONG Energy enaki, če bi bila pogodba sklenjena za 400 MW ali 600 MW. Utemeljitev te trditve je preveril danski organ za konkurenco;

(c) družba Energinet.dk je leta 2009 proučila morebitne dobavitelje rezervne zmogljivosti na območju DK2 in ugotovila, da od drugih operaterjev – torej operaterjev brez družbe DONG Energy – ni mogoče kupiti več kot 150 MW. Družba Energinet.dk je trdila, da ne bi bilo mogoče skleniti pogodbe za 600 MW rezervne zmogljivosti na območju DK2 brez vključitve družbe DONG Energy, stroški zagotavljanja rezervne energije na območju DK2 na podlagi kombinacije družbe DONG Energy in drugih virov pa bi bili višji kot stroški sklenitve pogodbe za te storitve le z družbo DONG Energy;

(d) vsaj za storitve zagona brez zunanjega napajanja, pri katerem mora biti elektrarna zmožna začeti proizvodnjo, ne da bi se zanašala na energijo iz omrežja za prenos električne energije, ne bi bilo mogoče kupiti rezervne energije na območju DK1 za uporabo na območju DK2, ker mora biti za storitev zagona brez zunanjega napajanja elektrarna, ki dobavlja energijo, neposredno povezana z elektrarno, ki jo je treba znova zagnati;

(e) družba Energinet.dk se je z družbo DONG Energy dogovorila za ceno, ki je krila stroške družbe DONG Energy in ji zagotavljala dobiček v višini [1–7] %.

(39) Danska je predložila tudi pripombe družbe Energinet.dk glede odločitve o rezervaciji zmogljivosti na prenosni povezavi Great Belt za prenos z območja DK2 na območje DK1. Družba Energinet.dk je pojasnila, da bi bilo treba brez rezervacije zmogljivosti na prenosni povezavi Great Belt skleniti pogodbo za 600 MW rezervne zmogljivosti na območju DK1 in območju DK2, torej skupaj 1 200 MW. S to rezervacijo se je lahko skupna zahteva zmanjšala na 900 MW.

(40) Družba Energinet.dk je v odgovor na predlog združenja BRD, da bi se lahko rezervacija organizirala tako, da bi se energija namesto z območja DK2 na območje DK1 pretakala z območja DK1 na območje DK2, pojasnila, da je rezervacija pretoka z območja DK2 na območje DK1 povzročila precej manjše izkrivljanje na trgu, kot če bi bila zmogljivost rezervirana za pretok energije v nasprotni smeri.

(41) Družba Energinet.dk je predložila analizo, da bi pokazala, da se glede na splošno presežno zmogljivost, ki je na voljo na območju DK1 v primerjavi z območjem DK2, zaradi nižjih cen na območju DK1 električna energija prek prenosne povezave Great Belt z območja DK1 na območje DK2 pretaka 72,7 % časa, z območja DK2 na območje DK1 pa 16,7 % časa. Družba Energinet.dk je rezervacijo organizirala tako, da se je zmogljivost rezervirala šele po zaprtju trga za dan vnaprej in le, kadar je trgovanje za dan vnaprej kazalo, da bodo pretoki potekali z območja DK2 na območje DK1. Rezervacija se je zato izvedla le v 16,7 % časa. Če bi se izvajal nadomestni model za rezerviranje zmogljivosti, bi se v skladu s trditvami družbe Energinet.dk neizogibno povečalo število ur, ko bi bilo treba izvajati rezervacijo, zaradi česar bi se povečalo izkrivljanje trga znotraj dneva, ker bi bila udeležencem na trgu za trgovanje na voljo manjša prenosna zmogljivost.

5. **OCENA UKREPA**

(42) V skladu s členom 107(1) Pogodbe je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami. Za državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe morajo biti izpolnjeni vsi pogoji iz navedenega člena.

(43) Kot je navedeno v uvodni izjavi 29, je bila v zvezi z obstojem državne pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe formalna preiskava osredotočena na to, (a) ali je mogoče dejanja družbe Energinet.dk v zvezi s podpisom pogodbe z družbo DONG Energy pripisati Danski ter (b) ali je pogodba za rezervno energijo med družbama Energinet.dk in DONG Energy slednji zagotovila prednost ali pa je bila sklenjena pod tržnimi pogoji.

5.1 **Obstoj državne pomoči – državna sredstva**

(44) Da bi se ukrep štel za pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe, mora biti dodeljen neposredno ali posredno iz državnih sredstev.

(45) V skladu s sodno prakso se sredstva podjetja štejejo za državna sredstva, če lahko država z izvajanjem prevladujočega vpliva na podjetje usmerja uporabo njegovih sredstev ([4]).

(46) Družba Energinet.dk je javno podjetje, ki je v 100-odstotni državni lasti. Glede na položaj danske države kot edinega delničarja in njeno možnost, da vpliva na uporabo finančnih sredstev družbe Energinet.dk, je treba finančna sredstva družbe Energinet.dk šteti za državna sredstva ([5]).

([4]) Zadeva C-482/99, Francoska republika proti Komisiji (Stardust Marine), Recueil 2002, str. I-4397, točka 38.
([5]) Zadeva C-278/00, Helenska republika proti Komisiji, Recueil 2004, str. I-3997, točka 54.

5.2 **Obstoj državne pomoči – pripisljivost državi**

(47) Komisija je v sklepu o začetku postopka izrazila pomisleke glede tega, ali je mogoče pogodbo, ki jo je družba Energinet.dk sklenila z družbo DONG Energy, pripisati državi.

(48) Sodišče je v zadevi Stardust Marine ([6]) poudarilo, da tudi če lahko država nadzira javno podjetje in ima prevladujoč vpliv na njegovo poslovanje, ni mogoče samodejno domnevati, da se ta nadzor pri konkretnem ukrepu dejansko izvaja. Proučiti je treba tudi, ali je treba za javne organe šteti, da so bili tako ali drugače vključeni v sprejetje zadevnega ukrepa. Sodišče je priznalo, da v posameznem primeru morda ni mogoče vedno dokazati, da so bili ukrepi, ki jih je sprejelo tako podjetje, dejansko sprejeti po navodilih javnega organa. Zato je določilo nekatere kazalnike, ki se lahko uporabijo za oceno pripisljivosti državi in vključujejo (pri čemer niso izčrpni ali obvezni):

(a) obseg, v katerem lahko javno podjetje (v tem primeru družba Energinet.dk) sprejme odločitev brez upoštevanja zahtev javnih organov;

(b) obseg, v katerem mora javno podjetje (v tem primeru družba Energinet.dk) upoštevati direktive (smernice), ki jih zagotovijo organi;

(c) obseg, v katerem je javno podjetje (v tem primeru družba Energinet.dk) vključeno v strukture javne uprave;

(d) naravo dejavnosti javnega podjetja in njihovo izvajanje na trgu pod običajnimi pogoji konkurence z zasebnimi gospodarskimi subjekti;

(e) pravni status javnega podjetja (v tem primeru družbe Energinet.dk) v smislu, ali se zanj uporablja javno pravo ali splošno pravo družb;

(f) intenzivnost nadzora, ki ga javni organ izvaja nad odločitvami, ki jih sprejme javno podjetje (v tem primeru družba Energinet.dk).

(49) Komisiji ni bil predložen noben dokaz, iz katerega bi izhajalo, da je bila danska država kakor koli udeležena pri načrtovanju, pogajanjih ali odobritvi pogodbe, ki jo je družba Energinet.dk sklenila z družbo DONG Energy. Kot je bilo določeno v zadevi Stardust Marine, bi bilo zato treba pripisljivost državi oceniti na podlagi kakršnih koli konkretnih kazalnikov vpletenosti države v sklenitev pogodbe. To je bilo podrobneje opredeljeno v zadevi „SACE“, kjer je Splošno sodišče navedlo, da se lahko dokaz o taki udeležbi zagotovi na podlagi „dovolj podrobnih in skladnih kazalnikov izvajanja dejanskega vpliva ali državnega nadzora“ ([7]).

(50) Družba Energinet.dk je organizirana kot neodvisno javno podjetje in ni vključena v običajne strukture javne uprave. Za družbo Energinet.dk se ne uporablja splošno pravo družb, ampak se ureja na podlagi zakona o družbi Energinet.dk, upravlja pa na podlagi statuta družbe. Neodvisnost družbe Energinet.dk je izražena v njenem statutu, v skladu s katerim je družba Energinet.dk neodvisen pravni subjekt, ki svoje dejavnosti opravlja brez kakršne koli odgovornosti danske države. Poleg tega so sredstva družbe Energinet.dk ločena od sredstev danske države, zadevna družba pa svoje naložbe in sredstva za poslovanje nadzoruje v določenem okviru.

(51) Struktura upravljanja družbe Energinet.dk zajema nadzorni svet in izvršni odbor. Danski minister za podnebje, energijo in gradbeništvo imenuje osem od enajstih članov nadzornega sveta, vključno s predsednikom. Dva od osmih članov, ki jih imenuje minister, morata biti imenovana na priporočilo sektorja električne energije. Člani nadzornega sveta morajo imenovati kvalificiran izvršni odbor, ki je hierarhično pod nadzornim svetom. Zaradi pravice do imenovanja članov nadzornega sveta ima minister vpliv na splošno poslovanje družbe Energinet.dk. Vendar se v dejstvu, da ima država vpliv na splošno poslovanje družbe, izraža lastništvo družbe, poleg tega dejstvo samo po sebi ne kaže na udeležbo države v kakršnem koli specifičnem ukrepu, ki ga je sprejela družba Energinet.dk. To je Splošno sodišče potrdilo v zadevi SACE, kjer je po ugotovitvi, da je iz dejstva, da je upravo izbrala italijanska država, razvidna posebna povezava z javnimi organi, navedlo, da take organske povezave „ne zadostujejo za dokaz, da je bila država konkretno vpletena v sprejetje sporn[ega] ukrep[a]“ ([8]).

([6]) Zadeva C-482/99, Francoska republika proti Komisiji (Stardust Marine), Recueil 2002, str. I-4397, točka 52.
([7]) Zadeva T-305/13, SACE in Sace BT proti Komisiji, EU:T:2015:435, točka 51.
([8]) Zadeva T-305/13, SACE in Sace BT proti Komisiji, EU:T:2015:435, točka 63.

(52) Po trditvah Danske pravica ministra, da imenuje člane sveta, ne temelji na nameri po urejanju dejanskih pogodb, ki jih podpiše družba Energinet.dk. Danska je pojasnila tudi, da oddelek 9 statuta družbe Energinet.dk, ki določa naloge nadzornega sveta, v celoti zajema člen 115 danskega zakona o družbah z omejeno odgovornostjo, v katerem so opredeljene naloge nadzornih svetov v takih družbah. Povezava s splošnim pravom družb je izrecno priznana v pripravljalnem delu v zvezi z zakonom o družbi Energinet.dk, v katerem je navedeno, da „naloge nadzornega sveta družbe Energinet Danmark v bistvu ustrezajo splošnim navodilom za delitev odgovornosti in nalog med nadzornim svetom in izvršnim odborom, ki izhajajo iz zakona o družbah z omejeno odgovornostjo“. Danska je pojasnila tudi, da v praksi pogajanj o pogodbi z družbo DONG Energy ni vodil nadzorni svet, ampak jih je vodil izvršni odbor.

(53) Poleg tega je Danska navedla, da minister za podnebje, energijo in gradbeništvo ni sodeloval pri pogajanjih o pogodbi med družbama Energinet.dk in DONG Energy ali njeni odobritvi niti ni bil obveščen o razvoju pogajanj. Čeprav lahko minister odloča o vseh vidikih delovanja družbe Energinet.dk, je Danska poudarila, da ni minister tega pooblastila nikoli uporabil v zvezi s specifičnimi pogodbami za rezervno energijo, ki jih je sklepala družba Energinet.dk. Po navedbah Danske je to pooblastilo namenjeno zagotovitvi, da lahko minister po potrebi posreduje in tako zagotovi, da družba Energinet.dk deluje v mejah zakona in se vodi finančno vzdržno. Minister posreduje v odločitvah v zvezi z novo infrastrukturo omrežja ali bistvenimi spremembami obstoječe infrastrukture omrežja, ne pa v konkretnih nalogah, ki jih izvaja družba Energinet.dk (ali pogodbah, ki jih podpisuje), da bi lahko izpolnila svojo pravno odgovornost.

(54) V nasprotju s tem, kar velja za nekatere druge ukrepe, ki jih izvaja družba Energinet.dk in so določeni v danskem pravu ([9]), danska zakonodaja za družbo Energinet.dk ne določa ali zagotavlja smernic v zvezi z naročanjem rezervne energije. Kar zadeva rezervno energijo, ni javne ureditve ali izrecne odobritve odločitev ali ukrepov, za katere je družba Energinet.dk pravno odgovorna. Prav tako zakonodaja ne določa fiksnih zahtev glede vsebine pogodb, za sklenitev katerih se morda družba Energinet.dk odloči zaradi izpolnitve svojih zakonskih obveznosti.

(55) Vendar je združenje BRD trdilo, da bi glede na to, da mora splošne operativne „strateške načrte“ družbe Energinet.dk v skladu z dansko zakonodajo spremljati in odobriti danska agencija za energijo, država odobrila pogodbo z družbo DONG Energy v okviru odobritve navedenih načrtov. Splošno sodišče je v zadevi SACE navedlo, da lahko odobritev napovedi javnega podjetja s strani javnega organa izkazuje, da podjetje svoje dejavnosti ne izvaja ob popolni avtonomiji upravljanja in je zato mogoče šteti, da vsaj glede sprejetja pomembnih odločitev deluje pod nadzorom javnih organov ([10]). Vendar v nasprotju s situacijo v zadevi SACE pogodba z družbo DONG Energy ni bila nikoli vključena v strateške načrte družbe Energinet.dk (to velja tudi za druge pogodbe za rezervno energijo).

(56) Danska je pojasnila, da je bila pogodba z družbo DONG Energy vključena v letno poročilo družbe Energinet.dk za leto 2010, vendar od države ni bila potrebna predhodna odobritev, letno poročilo za leto 2010 pa je bilo ministru za podnebje, energijo in gradbeništvo predloženo šele marca 2011, ko je bila pogodba že sklenjena. Prvi četrtletni sestanek med ministrstvom in nadzornim svetom družbe Energinet.dk, na katerem je bila pogodba omenjena, je bil marca 2011. Splošno sodišče je v zadevi T-305/13 potrdilo, da kolikor je finančni in politični nadzor po eni strani naknaden, po drugi strani pa se načeloma nanaša na vse računovodske izkaze ali dejavnosti javnega podjetja, zgolj na njegovi podlagi ni mogoče domnevati, da so javni organi konkretno vplivali na sprejemanje odločitev na višjih ravneh ([11]).

(57) Država ima zaradi četrtletnih sestankov med nadzornim svetom družbe Energinet.dk in ministrstvom ter letnega poročanja družbe Energinet.dk njenemu delničarju sicer določen nadzor nad splošno dejavnostjo družbe Energinet.dk, vendar je Danska pojasnila, da je udeležba države omejena na zagotavljanje, da družba Energinet.dk na splošno izpolnjuje svoje obveznosti na podlagi zakonodaje. V skladu z ustaljeno sodno prakso tak splošni nadzor ne zadošča za ugotovitev o pripisljivosti sklenitve določene pogodbe državi ([12]).

([9]) Glej npr. zadevi v zvezi z državno pomočjo 354/2008 – Sprememba sheme „Podpora okoljsko prijazni proizvodnji elektrike“ (N 602/2004), dodatek za električno energijo, pridobljeno iz novih turbin na veter (UL C 143, 24.6.2009, str. 6), in N 356/2008 – Sprememba sheme „Podpora okoljsko prijazni proizvodnji elektrike“ (N 602/2004), dodatki za električno energijo, pridobljeno iz bioplina (UL C 151, 3.7.2009, str. 16).

([10]) Zadeva T-305/13, SACE in Sace BT proti Komisiji, EU:T:2015:435, točka 76.

([11]) Zadeva T-305/13, SACE in Sace BT proti Komisiji, EU:T:2015:435, točka 73.

([12]) Glej sprotno opombo 6.

(58) Kar zadeva naravo dejavnosti družbe Energinet.dk, mora zadevna družba v skladu z zakonom o družbi Energinet.dk zagotavljati dejavnosti obratovanja omrežja in dejavnosti prenosa električne energije ter delovati kot neodvisni sistemski operater. Družba Energinet.dk je odgovorna za zanesljivost oskrbe, v okviru izpolnjevanja te naloge pa mora vzdrževati tehnično kakovost in ravnovesje znotraj povezanega sistema oskrbe z električno energijo ter zagotavljati, da je v sistemu dovolj proizvodne zmogljivosti. To so običajne dejavnosti operaterja prenosnega sistema, ki so zaradi svoje narave pogosto povezane z odgovornostjo države, ne glede na to, kako so organizirane.

(59) Vidik poslovanja družbe Energinet.dk, ki se proučuje, je sklepanje pogodb za pomožne storitve. Družba Energinet.dk pri naročanju pomožnih storitev sodeluje na trgu in izbira pomožne storitve pri ponudnikih, ki so na voljo na trgu. Zato je možno, da lahko operater prenosnega omrežja izvede naročilo pomožnih storitev, pri čemer deluje kot udeleženec na trgu brez sodelovanja države.

(60) Po trditvah pritožnika je družba Energinet.dk leta 2006 javno napovedala, da namerava vzpostaviti konkurenčni trg na območju DK2, česar pa nato ni storila. Pritožnik trdi, da je to dokaz o vmešavanju države v postopek odločanja družbe Energinet.dk. Vendar dejstvo, da družba Energinet.dk morda ni uresničila načrtov, napovedanih leta 2006, samo po sebi ne kaže na vmešavanje države v odločitve družbe Energinet.dk.

(61) Pritožnik je trdil tudi, da določbe v pogodbi med družbama Energinet.dk in DONG Energy, s katerimi je slednja zaščitena pred morebitnimi izgubami v primeru, da danska agencija za energijo spremeni pogodbo, kaže na vmešavanje navedene agencije v postopek odločanja družbe Energinet.dk. Vendar danska agencija za energijo v pogodbi sploh ni omenjena, v njej je navedeno le: „Če danski regulativni organ za energijo od ene ali obeh pogodbenic zahteva spremembo pogojev sporazuma […] se sporazum prilagodi […]“. Pogodba ne zagotavlja nobenih dokazov, da je država pregledala ali odobrila pogodbo z družbo DONG Energy, in Danska je navedla, da danska država pogodbe ni pregledala ali odobrila. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 56, pogodba ni bila predmet predhodnega pregleda, spremljanja ali odobritve s strani države, Danska pa je bila za pogodbo izvedela šele iz letnega poročila, ki je bilo ministru za podnebje, energijo in gradbeništvo posredovano šele marca 2011, ko je bila pogodba že podpisana.

(62) Kar zadeva splošnejše kazalnike udeležbe države, Komisija ugotavlja, da kazalniki kažejo v obe smeri. Družba Energinet.dk ima visoko stopnjo neodvisnosti, danska država pa lahko izvaja določen vpliv na splošno delovanje družbe.

(63) Vendar ob upoštevanju sklepov iz uvodnih izjav 85 in 86 glede vprašanja, ali so ukrepi družbi DONG Energy dodelili prednost in pomenili državno pomoč, ni treba sprejeti dokončnega stališča glede vprašanja pripisljivosti državi.

5.3 **Obstoj pomoči – prednost**

(64) Komisija je v sklepu o začetku postopka dvomila tudi glede tega, ali je bila v pogodbi, ki jo je družba Energinet.dk podpisala z družbo DONG Energy, upoštevana običajna tržna cena za opravljene storitve in ali je bila z njo dana prednost družbi DONG Energy. Glede na vprašanja, na katera je združenje BRD opozorilo v zvezi z rezervacijo zmogljivosti na prenosni povezavi Great Belt, in skupno zmogljivost, ki jo je družba Energinet.dk kupila od družbe DONG Energy na območju DK2, je Komisija proučila potrebo po količini pomožnih storitev, ki jih je družba Energinet.dk kupila na območju DK2, odločitev družbe Energinet.dk, da se z družbo DONG Energy dogovori za dobavo potrebnih storitev, in ceno, ki je bila družbi DONG Energy nazadnje plačana za navedene storitve.

5.3.1 *Potreba po količini pomožnih storitev, ki jih je družba Energinet.dk kupila na območju DK2*

(65) Kot je pojasnjeno v uvodnih izjavah 19, 20, 21 in 41, je družba Energinet.dk na območju DK2 potrebovala 600 MW pomožnih storitev na podlagi rezervacije zmogljivosti prenosne povezave Great Belt za prenos pomožnih storitev med območjema DK2 in DK1, s katero naj bi se zmanjšala splošna potreba po pomožnih storitvah na Danskem ter hkrati omejilo vmešavanje v komercialno trgovanje med območjema DK1 in DK2. Združenje BRD je trdilo, da je bil obseg pogodbe, podpisane z družbo DONG Energy, posledica odločitve družbe Energinet.dk, da rezervira zmogljivost na prenosni povezavi Great Belt za pretok energije z območja DK2 na območje DK1, kar je danska država odobrila kot del vloge za izgradnjo zadevne povezave. Trdilo je tudi, da bi se lahko rezervacija izvedla v nasprotni smeri (za pretok energije z območja DK1 na območje DK2) ali v obe smeri ter da bi se zaradi povečanja konkurence posledično znižali stroški pomožnih storitev.

(66) Vendar je bil splošni namen naložbe v povezavo izboljšanje delovanja trga in omejitev možnosti za udeležence na trgu, da uveljavljajo tržno moč zaradi omejitev prenosa ([13]). Možnost optimizacije uporabe pomožnih storitev je bila le ena od številnih koristi naložbe v prenosno povezavo Great Belt, ki jih je pričakovala Danska. Kot je Danska potrdila, možnost delitve rezervnih storitev med območjema DK1 in DK2 ni bila odločilni dejavnik pri odločitvi vlade o odobritvi izgradnje prenosne povezave Great Belt, potencial za delitev rezervnih storitev pa v vladni odobritvi projekta ni bil neposredno omenjen.

(67) Dokazi, ki jih je predložila Danska, kažejo, da bi rezervacija, če se izvedla v nasprotni smeri, povzročila veliko pogostejše izkrivljanje trga znotraj dneva zaradi ravnovesja med ponudbo in povpraševanjem na območjih DK1 in DK2 ter dejstva, da se električna energija z območja DK1 na območje DK2 pretaka 72,7 % časa. Ker je Danska dokazala, da bi se lahko pri rezervaciji v nasprotni smeri ali obeh smereh pričakovalo, da se bo povišala raven izkrivljanja trga, ki izhaja iz rezervacije zmogljivosti prenosne povezave Great Belt, Komisija zavrača pritožnikovo trditev, da bi morala družba Energinet.dk rezervirati zmogljivost prenosne povezave Great Belt v nasprotni smeri ali obeh smereh.

(68) Ko je bila rezervacija zmogljivosti potrjena, so se lahko določile potrebe po pomožnih storitvah na območjih DK1 in DK2. Z rezervacijo, izvedeno med letoma 2010 in 2012, je družba Energinet.dk na območju DK2 potrebovala 600 MW pomožnih storitev. Potreba po zmogljivosti na območju DK2 se s preklicem sheme za rezervacijo zmogljivosti na prenosni povezavi Great Belt ni spremenila.

5.3.2 *Odločitev družbe Energinet.dk, da se z družbo DONG Energy dogovori za dobavo potrebnih storitev*

(69) Družba Energinet.dk je leta 2009, pred začetkom pogajanj z družbo DONG Energy, naročila tržno študijo, da bi opredelila možnosti, ki so morda na voljo za izpolnitev opredeljene potrebe po rezervni energiji na območju DK2. Rezultati tržne študije družbe Energinet.dk iz leta 2009 kažejo, da 600 MW pomožnih storitev, potrebnih na območju DK2, ne bi bilo mogoče nabaviti brez nakupa vsaj dela zmogljivosti od družbe DONG Energy. V študiji je bilo ugotovljeno, da je „popolnoma jasno, da imajo obrati Kyndby zgolj zaradi svoje velikosti absolutno ključno vlogo za stanje rezerv na vzhodu Danske“.

(70) Natančneje, za navedene pomožne storitve, ki bi jih bilo mogoče kupiti pri drugih dobaviteljih, ne pri družbi DONG Energy, se je pričakovalo, da bodo na voljo le za razmeroma visoko ceno. V poročilu so na primer omenjene razprave z razvijalcema, in sicer enim, ki je ponudil izgradnjo novega 150-megavatnega obrata za 65 000 DKK/MW/mesec za triletno pogodbo, in drugim, ki je ponudil izgradnjo 50-megavatnega obrata za 50 000 DKK/MW/mesec za triletno pogodbo.

(71) Združenje BRD je trdilo, da bi 300 MW na območju DK2 lahko zagotovili drugi ponudniki, ne družba DONG Energy, vendar ni predložilo nobenih dokazov, da bi se lahko dodatnih 300 MW zmogljivosti, potrebnih poleg navedenih 300 MW, zagotovilo kako drugače kot z nabavo zmogljivosti pri družbi DONG Energy ali uporabo druge rezervacije zmogljivosti na prenosni povezavi Great Belt.

(72) Danska je predložila študijo družbe Energinet.dk iz leta 2009, poleg tega pa tudi pojasnila, da bi se na območju DK2 morda sicer lahko zagotovilo približno 300 MW nove zmogljivosti, vendar ob podpisu pogodbe z družbo DONG Energy ni bila na voljo na trgu, za njeno zagotovitev pa bi lahko bilo potrebnih tudi do pet let. Tudi če bi bilo teh 300 MW zmogljivosti na voljo na trgu ob podpisu pogodbe z družbo DONG Energy, celotnih 600 MW zmogljivosti, potrebnih na območju DK2, ne bi bilo mogoče zagotoviti brez nabave zmogljivosti pri družbi DONG Energy.

(73) Komisija zato na podlagi predloženih dokazov ugotavlja, da bi bilo treba kupiti pomožne storitve od družbe DONG Energy, da bi se zagotovila skupna potrebna količina pomožnih storitev na območju DK2. Še vedno pa je treba proučiti, ali so bili družbi Energinet.dk morda na voljo drugi, ugodnejši viri pomožnih storitev od cene, plačane družbi DONG Energy za vse pomožne storitve.

5.3.3 *Cena, ki je bila družbi DONG Energy nazadnje plačana za pomožne storitve na območju DK2*

(74) Družba Energinet.dk je od družbe DONG Energy kupila 675 MW pomožnih storitev na območju DK2. Če se upošteva izvzetje iz obveznosti dobave zaradi vzdrževanja, je moralo biti za petletno pogodbeno obdobje na voljo povprečno 600 MW pomožnih storitev. Danska je predložila dokumente družbe Energinet.dk, v katerih je pojasnjeno, da je bila zmogljivost, ki se je zagotovila iz obratov Kyndby in Masnedø družbe DONG Energy, na voljo le po določeni ceni ne glede na količino kupljene zmogljivosti.

([13]) „Energetska strategija za leto 2025“ danskega ministrstva za prevoz in energijo iz junija 2005.

(75) Dokumenti, ki jih je predložila Danska, kažejo, da je družba Energinet.dk v pogajanjih z družbo DONG Energy trdila, da bi bilo treba stroške sorazmerno znižati, če bi se naročilo 600 MW zmogljivosti namesto 675 MW, ki jih je družba Energinet.dk nazadnje naročila. Vendar je družba DONG Energy tem prizadevanjem nasprotovala zaradi visokih fiksnih stroškov, povezanih z dajanjem na voljo zmogljivosti pomožnih storitev, ki se ne bi spremenili, če bi se naročila manjša zmogljivost.

(76) Družba DONG Energy je na podlagi pogodbe prejela največ 957 481 000 DKK – vključno z dodatnim nadomestilom za višje davke na dušikov oksid. To znaša 24 178 DKK/MW/mesec za 660 MW pomožnih storitev (zmogljivost, ki je bila na voljo po dovoljenem izvzetju iz obveznosti dobave zaradi vzdrževanja). Če se izračuna na podlagi potrebe družbe Energinet.dk po 600 MW, to znaša 26 597 DKK/MW/mesec.

(77) Informacije, ki jih je predložila družba DONG Energy, kažejo, da je bila cena, plačana za pomožne storitve na območju DK2, nižja od cen, ki so jih za podobne storitve plačali operaterji prenosnih sistemov električne energije na Irskem in v Veliki Britaniji. Komisija ugotavlja, da se britanske in irske cene ne morejo šteti za ustrezno referenčno merilo za oceno cene, plačane družbi DONG Energy, saj lahko obstaja več razlogov za to, da se cene pomožnih storitev na različnih trgih bistveno razlikujejo, na primer odvisno od ravni lokalne ponudbe in povpraševanja ter specifičnih lokalnih ureditev za naročanje pomožnih storitev, družba DONG Energy pa ni utemeljila, zakaj bi bile cene v Britaniji in na Irskem relevantne, niti ni predložila ustreznega referenčnega merila za oceno tržne ravni pogodbene cene.

(78) Družba DONG Energy je tudi dokazala, da je bila cena, ki jo je prejela, nižja od cen, plačanih za pomožne storitve na območju DK1 v letu 2007. Vendar je bila cena, ki jo je prejela družba DONG Energy, kot je opozorilo združenje BRD, precej višja od cen, plačanih za pomožne storitve na območju DK1 v letu 2011. Cene na območju DK1 v letu 2011 so se morda znižale po spremembi leta 2007, ko se dražba ni več izvajala na trgu z rezervno energijo za mesec vnaprej, ampak na trgu z rezervno energijo za dan vnaprej, zaradi česar se je povečala konkurenca pri naročanju pomožnih storitev. Prav tako se morda stanje na področju ponudbe in povpraševanja na območju DK1 razlikuje od območja DK2. Komisija zato ugotavlja, da se za ustrezno referenčno merilo za oceno cene, plačane družbi DONG Energy za pomožne storitve na območju DK2 v obdobju 2011–2015, ne bi smela šteti niti cena na območju DK1 v letu 2007 niti cena na območju DK1 v letu 2011.

(79) Združenje BRD je trdilo, da bi se lahko 300 MW pomožnih storitev, za katere je menilo, da bi se lahko na območju DK2 zagotovile pri drugih dobaviteljih, ne pri družbi DONG Energy, zagotovilo za od 450 milijonov DKK do 750 milijonov DKK. To znaša med 25 000 DKK in 41 667 DKK/MW/mesec, kar pomeni, da bi bili na splošno stroški za teh 300 MW višji od stroškov za 300 MW zmogljivosti, ki jih je družba Energinet.dk naročila pri družbi DONG Energy in so znašali 26 597 DKK/MW/mesec (za 600 MW).

(80) Poleg tega Komisija ugotavlja, da sta bila v študiji družbe Energinet.dk iz leta 2009 opredeljena dva morebitna nova projekta za skupno 200 MW, ki bi lahko bila zgrajena, če bi bili ponujeni dve triletni pogodbi z družbo Energinet.dk, pri čemer je Danska pojasnila, da morda dejansko ne bi bila pravočasno na voljo za zagotavljanje zmogljivosti od januarja 2011. Če se stroški izračunajo za pet let namesto za tri leta – ob predpostavki, da se polna cena, navedena za triletni pogodbi, razporedi na pet let (čeprav bi se lahko stroški zvišali zaradi daljšega obdobja s fiksnimi stroški, ki bi jih bilo treba povrniti) –, je bilo 150 MW potencialno na voljo za 39 000 DKK/MW/mesec, nadaljnjih 50 MW pa za 30 000 DKK/MW/mesec. Ti okvirni stroški so bili v obeh primerih višji od cene, ki jo je družba Eerginet.dk plačala družbi DONG Energy.

(81) Nazadnje, združenje BRD je trdilo tudi, da kazni za nedobavo, določene v pogodbi z družbo DONG Energy, morda niso zadoščale za kritje dodatnih stroškov, ki jih je imela družba Energinet.dk, ko je morala pridobiti nadomestno zmogljivost. Danska je pojasnila, da so kazni zadoščale: leta 2014 je kazen, naložena družbi DOMG Energy, znašala [50–70] DKK/MW, nadomestna zmogljivost pa je bila naročena po povprečni ceni 58 DKK/MW.

(82) Komisija ob upoštevanju cen, ki so jih zahtevali morebitni nadomestni dobavitelji pomožnih storitev, ki sta jih opredelila združenje BRD in družba Energinet.dk, kot referenčnih vrednosti ugotavlja, da so bile te cene višje od cene, plačane družbi DONG Energy. Komisija zato ugotavlja, da je družba Energinet.dk za potrebne pomožne storitve na območju DK2 zagotovila konkurenčno ceno, boljšo od drugih možnosti, ki so bile na voljo.

5.3.4 *Dobičkonosnost pogodbe za družbo DONG Energy*

(83) Komisija je proučila tudi učinek konkurenčne cene, zajamčene na donos, na podlagi pogodbe. Glede na položaj družbe DONG Energy kot „ključnega“ dobavitelja pomožnih storitev na območju DK2 je morda obstajala možnost, da uporabi tržno moč v pogajanjih z družbo Energinet.dk. Komisija je zato proučila tudi možnost, da je družba DONG Energy prejela neupravičen dobiček zaradi svojega položaja na trgu.

(84) Dokumenti, ki jih je predložila Danska, kažejo, da je družba DONG Energy na podlagi končnih dogovorjenih cen pričakovala [1–7]-odstotni dobiček na podlagi pogodbe za pomožne storitve. Ta stopnja donosa se je primerjala z donosom na državno obveznico, ki bi lahko bila na voljo kot alternativna naložba. Donos na petletne danske državne obveznice je decembra 2010 v povprečju znašal 2,13 %. Glede na tveganja, ki jih je družba DONG Energy nosila v zvezi z zagotavljanjem zanesljivega delovanja obratov za zagotavljanje pomožnih storitev, Komisija ugotavlja, da [1–7]-odstotni dobiček ni nerazumen ob upoštevanju 2,13-odstotnega donosa na petletno državno obveznico.

5.3.5 *Sklepna ugotovitev*

(85) Družba Energinet.dk je leta 2009 proučila stanje na trgu in si prizadevala, da bi opredelila vse možnosti za nabavo potrebnih pomožnih storitev. V tej študiji je bilo poleg opredelitve morebitnih stroškov pogodb z drugimi dobavitelji, ne z družbo DONG Energy, potrjeno, da ob izvzetju družbe DONG Energy ni bilo na voljo dovolj zmogljivosti, da bi se izpolnile potrebe družbe Energinet.dk. To dejstvo je potrdil pritožnik, saj združenje BRD trdi, da bi lahko drugi dobavitelji brez družbe DONG Energy zagotovili le polovico potrebne zmogljivosti. Družba Energinet.dk je s pogajanji z družbo DOG Energy zagotovila ceno, ki je bila nižja od referenčnih cen, opredeljenih v študiji družbe Energinet.dk, in nižja od cen, po katerih bi se lahko v skladu s predlogom pritožnika na območju DK2 zagotovile morebitne nove naložbe za 300 MW. Družbi Energinet.dk je uspelo tudi zajamčiti ceno, s katero se je dobiček družbe DONG Energy omejil na [1–7] %, kar ni nerazumen dobiček.

(86) Komisija zato ugotavlja, da je družba Energinet.dk ravnala kot preudaren vlagatelj na trgu in da s pogodbo družbi DONG Energy ni bila dodeljena prednost, ki bi jo bilo mogoče opredeliti kot pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe.

6. **SKLEPNA UGOTOVITEV**

(87) Komisija ugotavlja, da pogodba med družbama Energinet.dk in DONG Energy ne izpolnjuje vseh kumulativnih pogojev člena 107(1) Pogodbe, zato ne pomeni državne pomoči –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Pogodba z dne 21. decembra 2010 med družbama Energinet.dk in DONG Energy ne pomeni pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe.

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na Kraljevino Dansko.

V Bruslju, 23. maja 2016

Za Komisijo

Margrethe VESTAGER

Članica Komisije